

Список використаних джерел: 1. *Аудит оподаткування підприємств* : навч. посіб. / О. А. Петрик, Г.М. Давидов, О.Ю. Редько та ін. ; за заг. ред. О. А. Петрик ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. – 352 с. – (Серія «Бюджетна і податкова системи: методологія, організація, навчання»). 2. *Вручинский Г.* Плата за землю – 2017 [Електронний ресурс] / Г. Вручинский. – Режим доступу : <https://uteka.ua/ua/publication/Plata-za-zemlyu---2017>. 3. *Плата за землю у 2017 році: рахуємо правильно* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.golovbukh.ua/article/6056-plata-za-zemlyu-u-2017-rots-rahumo-pravilno>. 4. *Податковий кодекс України* : прийнятий Верховною Радою України 2 грудня 2010 р. № 2755-VI : текст із змін. станом на 10 вересня 2017 р. 5. *Про оцінку земель* : Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV (редакція станом на 28.06.2015) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 229. 6. *Територіальні органи ДФС у Дніпропетровській області – Рішення місцевих рад – Податок на майно – Плата за землю – Землевласникам та землекористувачам до уваги!* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dp.sfs.gov.ua/tishennyu-mistsevih-rad-/podatok-na-mayno/plata-za-zemlyu>.

УДК 332.2:332.624

Л. О. Клокова, студентка

Науковий керівник: **Ж. В. Піскова**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри оподаткування та соціального забезпечення

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Ключові слова: податкова перевірка, документальна перевірка, плата за землю, орендна плата, пільги.

Одним із видів податкового контролю є податкові перевірки. Відповідно до Податкового кодексу України документальною перевіркою вважається перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати податків та зборів, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

В умовах розвитку національної економіки держави на засадах децентралізації надзвичайно важливим питанням є плата за землю, як одного із важливих ресурсів наповнення місцевих бюджетів громад. Оскільки плата за землю – це обов'язковий платіж, який входить до складу податку на майно, виникає необхідність зосередження уваги на правильності нарахування та сплати цього податку й відповідного здійснення контролю за цим процесом. Враховуючи те, що рішення про встановлення місцевих податків та зборів приймає місцеве самоврядування, ставки цього податку відрізняються залежно від місцезнаходження земельної ділянки. Тому особливої актуальності набуває методика проведення податкової перевірки плати за землю, а саме здійснення документальної перевірки щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування плати за землю [3].

Метою документальної перевірки плати за землю є: відповідність розрахунків плати за землю законодавчо-нормативним документам, які регламентують порядок її нарахування та сплати до місцевих бюджетів.

Під час проведення перевірки підлягають перевірці такі документи: договір оренди земельної ділянки, Державний акт на право власності на землю, Державний акт на право користування землею, дані Державного земельного кадастру, рішення обласних, міських, селищних та сільських рад щодо пільг з плати за землю, Статут підприємства або інші установчі документи суб'єкта підприємницької діяльності, Свідоцтво про державну реєстрацію, Довідка про включення до ЄДРПОУ, дані про види діяльності, які здійснює підприємство, грошова оцінка земельної ділянки, дані про індексацію грошової оцінки, отримані з територіальних відділів земельних ресурсів.

Документальна перевірка нарахування та сплати плати за землю включає такі основні етапи: перевірка плати за землю; перевірка орендної плати за земельні ділянки.

Кожен з етапів має окремі напрями: Розглянемо їх детальніше:

1. Документальна податкова перевірка плати за землю здійснюється за такими напрямками: перевірка правомірності віднесення суб'єкта господарювання до складу платників плати за зе-

млю; перевірка правильності визначення об'єкта та бази оподаткування платою за землю; перевірка правильності застосування ставок податку; перевірка порядку обчислення плати за землю та подання податкової декларації з плати за землю; перевірка порядку сплати плати за землю; перевірка правильності ведення бухгалтерського та податкового обліку плати за землю.

2. Документальна податкова перевірка орендної плати за земельні ділянки здійснюється за такими напрямками: перевірка обґрунтованості віднесення суб'єкта господарювання до складу платників плати за землю у вигляді орендної плати; перевірка правильності визначення розміру орендної плати; перевірка порядку обчислення орендної плати за землю та подання податкової декларації з плати за землю; перевірка порядку сплати плати за землю у вигляді орендної плати за земельну ділянку [1].

У процесі проведення перевірки правильності віднесення суб'єкта підприємницької діяльності до категорії платників плати за землю, податковий інспектор керується ст. 269 ПКУ, в якій платники представлені двома категоріями: власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі. Перевірка повноти та правильності визначення об'єкта оподаткування та бази оподаткування, враховуючи її цільове призначення, місцезнаходження, площу, наявність/відсутність нормативної грошової оцінки та необхідності її індексації, наявність рішень відповідних місцевих рад щодо нормативної грошової оцінки земельних ділянок, яку планується застосовувати у плановому бюджетному періоді, та дати їх офіційного оприлюднення, податковий інспектор повинен керуватись статтями 271, 273, 274, 277, 289 ПКУ [2].

Під час перевірки оцінки правильності застосування ставок плати за землю залежно від категорії земель, податковий інспектор керується статтями 271, 273, 274, 277, 289 ПКУ, з урахуванням наявності рішень відповідних місцевих рад щодо затвердження ставок податку на земельні ділянки та дати їх офіційного оприлюднення (стаття 274 ПКУ) [4].

Перевірка обґрунтованості застосування пільг з податку, що включають перелік фізичних та юридичних осіб певних категорій, які звільняються від сплати податку, та перелік земельних ділянок, які не підлягають оподаткуванню, здійснюється податковим інспектором з урахуванням того, що такі пільги згідно з п. 284.1 можуть встановлювати обласні, міські, селищні та сільські ради (ст. 281-284 ПКУ).

Особливо податковому інспектору у процесі перевірки правильності обчислення плати за землю необхідно звернути увагу на такі випадки, коли на земельній ділянці розташована будівля, яка знаходиться у спільній власності кількох юридичних або фізичних осіб, або у користуванні кількох юридичних або фізичних осіб, і керуватися при цьому статтями 286, 287 ПКУ [1].

Також, здійснюючи документальну податкову перевірку плати за землю, податковий інспектор повинен перевірити порядок обчислення орендної плати за земельну ділянку, правильність складання та своєчасність надання податкової декларації з плати за землю, з огляду на те, що податковим законодавством передбачено можливість вибору між поданням податкової декларації на поточний рік до 20 лютого поточного року та подання щомісяця нових звітних податкових декларацій протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним періодом, здійснити перевірку своєчасності та повноти сплати земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності; правильності самостійного виправлення помилок, допущених під час обчислення та сплати плати за землю у минулих звітних періодах [4].

Отже, плата за землю є складовою частиною податку на майно, який включається до місцевих податків. Оскільки, відповідно до Податкового кодексу України, документальна перевірка характеризується своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати податків та зборів, виникає необхідність щодо перевірки відповідності розрахунків плати за землю законодавчо-нормативним документам, які регламентують порядок її нарахування та сплати до місцевих бюджетів. Тому у процесі перевірки податковому інспектору необхідно враховувати всі положення стосовно особливостей проведення документальної перевірки плати за землю, які закріплені законодавчою базою.

Список використаних джерел: 1. *Аудит оподаткування підприємств* : навч. посіб. / О. А. Петрик, Г. М. Давидов, О. Ю. Редько та ін. ; за заг. ред. О. А. Петрик ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012. – 352 с. – (Серія «Бюджетна і податкова системи: методологія,

організація, навчання»). 2. Вручинский Г. Плата за землю – 2017 [Електронний ресурс] / Г. Вручинский. – Режим доступу : <https://uteka.ua/ua/publication/Plata-za-zemlyu---2017>. 3. Плата за землю у 2017 році: рахуємо правильно [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.golovbukh.ua/article/6056-plata-za-zemlyu-u-2017-rots-rahumo-pravilno>. 4. Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України 2 грудня 2010 р. № 2755-VI : текст із змін. станом на 10 вересня 2017 р.

УДК 336.2

Л. І. Ковтун, студент

Науковий керівник: **В. Г. Швець**, д-р екон. наук, професор кафедри обліку та аудиту Київський національний університет імені Т. Шевченка, м. Київ, Україна

ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Ключові слова: страхова компанія, оподаткування, податкові надходження.

Страховий ринок є досить могутнім фінансовим інструментом, і від його стану, рівня розвитку страхової справи залежить інвестиційна привабливість країни. Тому відносини, що виникають у сфері страхування, підпадають під особливе правове регулювання з боку держави.

У сучасних умовах господарювання за нестійкої економічної, політичної ситуації діяльність страхових компаній гальмується наявністю суттєвих проблем і перешкод, спричинених постійними змінами в оподаткуванні, а це призводить до уповільненості їхнього розвитку.

Протягом останніх років обсяги надходжень від податку на прибуток страхових компаній є дуже нерівномірними. У період 2011–2013 рр. обсяг надходжень з 591,64 млн збільшився до 970,16 млн грн, а в період 2014–2016 рр. з 711,47 млн збільшився до 1052,13 млн грн [5]. Така ситуація є наслідком дії нової системи оподаткування діяльності страхових компаній. У зв'язку з кризою 2008 року доходи страхових компаній зменшились, що призвело до невчасної сплати податків окремими компаніями, а інші взагалі не могли сплатити та оголошували себе банкрутами. Страховим компаніям було заборонено відраховувати премії на перестраховання з об'єкта оподаткування і тільки з 2013 року – це було відновлено. Страхові компанії адаптувалися до економічного становища, стали більш фінансово стійкими та платоспроможними. Частка надходження податку на прибуток страхових компаній у 2016 становила 1,75 %.

Згідно з прийнятими змінами до Податкового кодексу України з 1 січня 2015 року в Україні введено змішану систему оподаткування страхових компаній та передбачено 2 об'єкти оподаткування страхових компаній: прибуток від страхової і нестрахової діяльності страховика, що оподатковується за загальною ставкою 18 %, та дохід від страхової діяльності, для оподаткування якого застосовуються різні ставки:

- 3 % за договорами страхування від об'єкта оподаткування,
- 0 % за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема, договорами страхування додаткової пенсії [1].

Платники податку на прибуток, здійснюючи страхову діяльність, подають Податкову декларацію з податку на прибуток підприємства, форма якої затверджена наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 [6], зареєстрована у Міністерстві юстиції 11.11.2015 № 1415/27860. Рекомендації щодо порядку заповнення Декларації викладені у листі ДФС від 04.01.2016 № 102/7/99-99-19-02-01-17 [2].

При цьому ДФСУ підкреслила, що податок на дохід від страхової діяльності є частиною податку на прибуток. Це означає, що при заповненні Податкової декларації з податку на прибуток підприємств податок на доходи за договорами страхування включають у загальний показник податку на прибуток за звітний період.

Об'єктом оподаткування податку на прибуток страхової компанії, що оподатковується, є фінансовий результат до оподаткування, визначений за правилами бухгалтерського обліку, який формується, у тому числі, з урахуванням доходів та витрат від страхування, відкоригований на різниці. При цьому нарахування страховими компаніями податку на дохід є різницею, яка зменшує фінансовий результат до оподаткування [7].